

PÁTEK 13. – DEN POŽÁRNÍ BEZPEČNOSTI: ZVÝŠENÉ NEBEZPEČÍ VZNIKU POŽÁRŮ

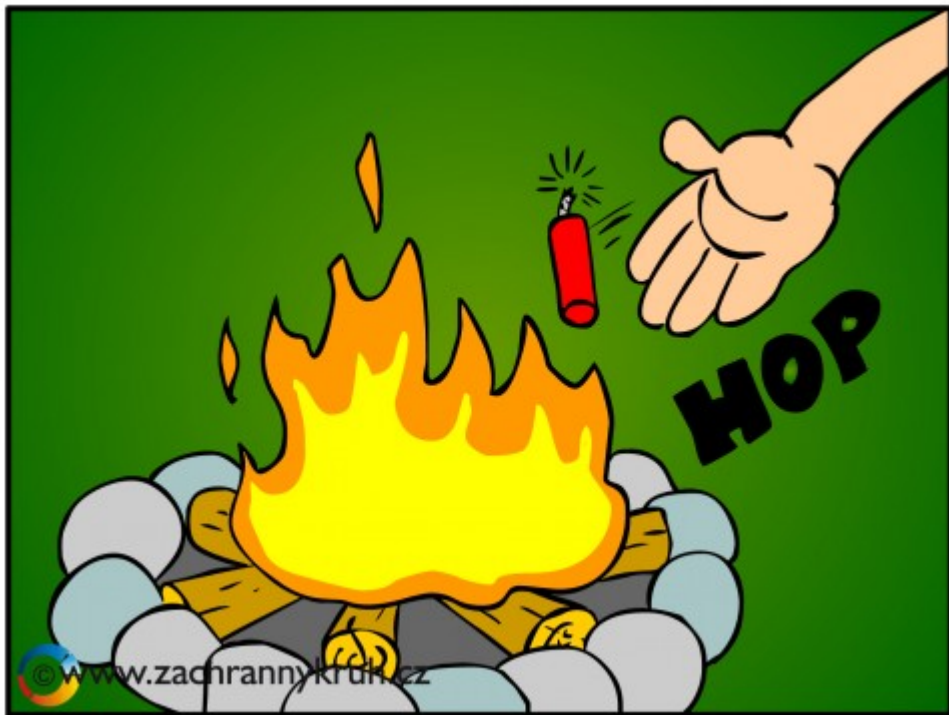
Pátek 13. je stále vnímán jako nešťastný „den“. Hasičský záchranný sbor ČR si vzal za své „zlomit“ pověru o nešťastném pátku třináctého a využít tento den pro propagaci preventivních témat požární bezpečnosti. Proto se iniciativně připojuje Česká asociace hasičských důstojníků, která již tradičně vyhlašuje pátek třináctého jako „Den požární bezpečnosti“ a v letošním roce tento den věnují „Zvýšenému nebezpečí vzniku požárů“.

Zvýšené nebezpečí vzniku požáru

Zvýšené nebezpečí vzniku požáru nastává v období roku, kdy se klimatické podmínky vyznačují vysokou teplotou ovzduší, dlouhodobým nedostatkem srážek a s tím související nízkou vlhkostí v půdě a vegetaci. Je to zpravidla doba, po kterou je v platnosti výstraha Českého hydrometeorologického ústavu na „nebezpečí požáru“ nebo „vysoké nebezpečí požáru“ zveřejněná v rámci systému integrované výstražné služby. Na základě těchto indikací může Rada Karlovarského kraje rozhodnout o vyhlášení opatření vydáním nařízení Karlovarského kraje, kterým stanoví podmínky k zabezpečení požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru, které je závazné pro právnické osoby, podnikající fyzické i fyzické osoby.

Na nezbytně nutnou dobu může nařízení kraje omezit:

- rozdělovat a udržovat ohně a odhazovat hořící nebo doutnající předměty,
- kouřit, s výjimkou elektronických cigaret,
- pálit klest a zbytky po těžbě na lesních pozemcích,
- používat pyrotechnické výrobky,
- používat jiné zdroje zapálení (např. létající přání, lampiony se světlem z otevřeného ohně, pochodně apod.),
- spotřebovávat vodu z umělých a přírodních nádrží určených jako zdroje požární vody k jiným účelům než k hašení požárů,
- provozovat jízdy parních lokomotiv, pokud nejsou zajištěna bezpečnostní opatření k zamezení vzniku požáru.

Nařízením Karlovarského kraje mohou být stanoveny podmínky pro sklizeň zejména obilovin a řepky k zabezpečení požární ochrany:

- Veškerá technika používaná ke sklizni, převozu, odvozu či úpravě polí musí být vybavena lapači jisker, pokud výrobce techniky nestanovil jinak.
- Žňová technika musí být opatřena kromě hasicího přístroje instalovaného výrobcem ještě vodním nebo pěnovým přenosným hasicím přístrojem s minimálním objemem hasiva 9 litrů. Pokud se jedná o soupravu (např. traktor a valník), musí být hasicím přístrojem vybaveno pouze vlečné vozidlo.
- Součástí žňové techniky musí být technika schopná upravit půdu tak, aby vznikl ochranný pruh, který zamezí šíření požáru. Tato technika musí být v místě provádění sklizně a je třeba, aby u ní nepřetržitě byla přítomna znalá obsluha. Pokud se jedná o pole o výměře 100 ha a větší, musí být tato technika přítomna na poli ve dvojnásobném množství.
- V případě založení stohu na strništi, musí být po naskladnění provedena úprava půdy po jeho obvodu takovým způsobem, aby vznikl ochranný pruh proti přenosu požáru v šíři nejméně 10 metrů.
- Pokud se provádí sklizeň obilovin nebo řepky na poli o výměře 100 ha a větší, musí být pole rozděleno alespoň na dvě přibližně stejně velké části, kdy k rozdělení pole dojde sklizní plodin a úpravou půdy tak, aby vznikl ochranný pruh proti přenosu požáru v šíři nejméně 15 metrů.

Prevence vzniku požáru v přírodě

V období zvýšeného nebezpečí vzniku požáru je důležité chovat se zodpovědně a dodržovat ustanovení daná nařízením Karlovarského kraje nebo výstrahou Českého hydrometeorologického ústavu a tím přispět k bezpečnému překlenutí nestandardních klimatických podmínek.

Příčiny vzniku požáru v přírodě

Podle působící příčiny lze dělit přírodní požáry na:

- požáry vyvolané **přírodními jevy**: zásah bleskem nebo samovznícení,
- požáry vyvolané **lidským činitelem**: vypalování porostů, úmyslné zapálení, nedbalost při zacházení s ohněm, odhození nedopalku cigarety apod.,
- požáry **technického charakteru**: vada materiálu nebo konstrukce u různých strojů, úlety jisker z výfuků a brzdných systémů, od elektrických zařízení apod.

Hasiči dlouhodobě zaznamenávají nárůst požárů v přírodním prostředí. V letních měsících se kvůli suchému a teplému počasí riziko vzniku požáru v přírodě značně zvyšuje. Jejich nejčastější příčinou je lidská nedbalost. Nejzávažnějšími přírodními požáry jsou požáry lesní, které dále dělíme na požáry pozemní, podzemní a korunové. Podle lesního zákona (zákon č. 289/1995 Sb.) je v lesích zakázáno kouřit, rozdělovat

nebo udržovat otevřené ohně a tábořit mimo vyhrazená místa, a odhazovat hořící nebo doutnající předměty. V případě porušení zákona může být viníkovi uložena pokuta.

Lesní požáry se hasičům obtížně likvidují, protože k nim zpravidla dochází v těžce přístupném terénu, kde nelze plně využít hasičskou techniku a jsou velmi nebezpečné kvůli své schopnosti šířit se velkou rychlostí. Navíc chování ohně v lese je mnohdy nevyzpytatelné. Požár se může šířit i pod zemí a pak je velmi obtížné odhadnout, kde se znovu vynoří. Zásahy na lesních požárech jsou proto časově velmi náročné a vyžadují povolání velkého množství hasičů, techniky a značné množství vody k hašení. Z těchto důvodů je v lese více než kde jinde potřeba dodržovat základní preventivní zásady chování. Při znalosti možností vzniku požáru, dodržováním preventivních opatření a potřebné opatrnosti lze mnoha požárům předejít.

Zásady rozdělávání ohně

Posezení u táboráku ať už na zahradě nebo ve volné přírodě má svá bezpečnostní pravidla, která je potřeba dodržovat:

- Zvolit vhodné místo pro ohniště, které by mělo být vzdáleno nejméně 50 m od okraje lesa a 100 m od stohu, v dostatečné vzdálenosti od budov a věcí, které se mohou vznítit.
- Oheň nezakládat pod větvemi a na kořenech stromů, na suchém listí, lesní hrabance, pro rozdělávání ohně je vhodný hliněný podklad.
- Ohniště bezpečně oddělit od okolního prostředí, např. obložením kameny, obsypáním pískem, odstraněním drnů trávy, vyhloubením zeminy apod.
- K zapálení nebo udržování ohně nikdy nepoužívat vysoce hořlavé látky (benzín, naftu či líh), oheň se pak velmi snadno vymkne kontrole a může způsobit i vážné popáleniny.
- Připravovat jen takový táborák, který dokáže uhasit dospělá osoba. V případě velké vatra, je třeba dávat pozor, aby byla polena poskládána do stabilní pyramidy (pomohou např. záseky na polenech), která umožní prohořívání dovnitř a zabrání zborcení pyramidy do okolí.
- Oheň nesmí být ponechán bez dozoru dospělé osoby, děti nesmí být u ohniště ponechány samy.
- Pro případ, že by se oheň vymkl kontrole, je třeba mít nachystaný dostatek hasebního materiálu (vodu, písek nebo zeminu).
- Opustit ohniště je možné až po jeho důkladném uhašení – ať již prolitím vodou nebo zasypáním zeminou, při odchodu se z něj nesmí kouřit a popel i půda pod ohništěm musí být chladné. Je nutné mít na mysli, že i ve zdánlivě zcela vyhaslém ohništi se mohou skrývat žhavé oharky a poryv větru je znovu rozdmýchá a oheň roznese do okolí. Hasiči dohašují každý rok ohniště, která byla ponechána svému osudu.
- Zejména půda v jehličnatém lese je z hlediska možného vzniku a šíření požáru riziková, hrabanka tvořená zetlelým jehličím může prohořet do značné hloubky a nepozorovaně se šířit do stran i mimo ohniště, nedbalé uhašení proto nestačí a ohniště je nutné důkladně prolít vodou.
- Za silného větru nebo v období extrémního sucha by se oheň v přírodě nebo na volném prostranství neměl rozdělávat vůbec.
- Do ohně se nikdy nevhazuje jakékoliv výbušné předměty jako např. rachejtle, světlice, patrony, nádoby se stlačeným plynem, munice apod.
- Oheň nemůže být roznášen po okolí, např. na zapálené větvi.
- Je důležité myslet na to, že oheň a alkohol nepatří k sobě.
- Zvlášť pozor je třeba dávat na sezení a hry příliš blízko plamenů, stačí málo a může dojít ke vznícení šatů, ožehnutí vlasů, řas a popálení.

Vypalování porostu a pálení biologického odpadu

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zakazuje provádět **vypalování porostů** fyzickým osobám, podnikajícím fyzickým i právnickým osobám. Při nedodržení tohoto zákazu hrozí fyzické osobě za přestupek a podnikatelskému subjektu za správný delikt pokuta.

Při **spalování hořlavých látek – biologického odpadu** na volném prostranství (např. listí, kletí, shrabané trávy) jsou právnické a podnikající fyzické osoby povinny stanovit opatření proti vzniku a šíření požáru. Spalování hořlavých látek na volném prostranství včetně navrhovaných opatření jsou povinny předem oznámit Hasičskému záchrannému sboru Karlovarského kraje. Za nedodržení této povinnosti může být uložena pokuta.

Fyzickým osobám je doporučeno, aby spalování hořlavých látek – pálení biologického odpadu rovněž předem oznamovaly Hasičskému záchrannému sboru Karlovarského kraje. Předejde se tak situaci, kdy hasiči zbytečně vyjedou k domnělému požáru.

Způsoby oznamování spalování hořlavých látek – biologického odpadu

- K oznámení pálení je možné využít odkaz na webových stránkách HZS Karlovarského kraje k evidenci pálení <https://paleni.izscr.cz/paleni>, kdy po vyplnění informací v jednoduchém online formuláři přijde potvrzení na zadaný e-mail. Povinnost je tak nejen splněna, ale také potvrzena.
- Opakovaná pálení je možno oznamovat jednoduše po zaregistrování na stejných webových stránkách <https://paleni.izscr.cz/>.
- **K oznámení se nesmí využívat číslo tísňového volání!**

Pravidla bezpečného pálení biologického odpadu

- Spalování biologického odpadu by mělo probíhat na bezpečném místě, je zakázáno rozdělávat oheň na místech se vzrostlým porostem, tedy i na louce nebo na strništi.
- Příjezdová cesta vedoucí k místu pálení musí být volně průjezdná pro zajištění přístupnosti hasičské techniky v případě potřeby zásahu.
- Povinnosti právnických a fyzických osob při pálení stanoví i další právní předpisy, např. zákon o ovzduší, zákon o lesích, zákon o odpadech nebo vyhlášky jednotlivých obcí.

Pokud se oheň vymkne kontrole, je třeba volat hasiče prostřednictvím tísňových linek 112 nebo 150.

Pravidlo: zastav se, lehni si, kutálej se

Pokud se na osobě vznítí oděv a není k dispozici dostatek vody nebo jiné vhodné tekutiny k uhašení, **nesmí utíkat**, neboť by tím bylo podpořeno hoření. **Je třeba si okamžitě lehnout na zem a chránit si obličej, válet se ze strany na stranu, dokud plameny neuhasnou.** Válením se zamezí přístupu kyslíku potřebného k hoření. Je-li po ruce deka, nebo jiná vhodná textilie (nesmí to být látka z umělých vláken), lze ji také použít k uhašení hořícího oděvu. V případě popálení se není vhodné nedotýkat postižených ploch, popálené místo je nejlepší ponořit do čisté, studené a nejlépe proudící vody, a vyhledat odbornou lékařskou pomoc.

Malý kvíz na závěr

Pro zopakování a k ověření pochopení všech informací, které jsme uvedli v tomto článku jsme pro vás připravili krátký kvíz. Na každou otázku si zkuste odpověď, odpovědi si zaznamenejte a na konci využijte klíč k vyhodnocení.

Hodně štěstí a zábavy u kvízu i letních táboráků!

Číslo	Otázka	Odpověď	
1.	Mohu rozdělovat otevřený oheň v lese?	ANO	NE
2.	Mohu rozdělovat otevřený oheň ve vzdálenosti 50 m od lesa?	ANO	NE
3.	Mohu v lese kouřit a odhazovat nedopalky?	ANO	NE
4.	Musím hlásit hasičům, že budu dělat na svém pozemku táborák?	ANO	NE
5.	Musím hlásit hasičům, že budu na zahradě pálit větší množství biologického odpadu (větvě, staré trámy, listí, suchá tráva apod.)?	ANO	NE
6.	Musí se zemědělec při žňových pracích řídit nařízením kraje, kterým se stanoví podmínky požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů?	ANO	NE
7.	Vztahují se na fyzické osoby omezení daná nařízením kraje, kterým se stanoví podmínky požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů?	ANO	NE
8.	Mohu v době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů čerpat vodu z přírodních nebo umělých nádrží na požární vodu?	ANO	NE
9.	Mohu odpálit na svém pozemku zábavní pyrotechniku v době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů?	ANO	NE
10.	Nařízení kraje, kterým se stanoví podmínky požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů vydává hejtman kraje?	ANO	NE

Vyhodnocení:

- Správné odpovědi ANO platí pro otázky č. 2, 5, 6, 7, 10
- Správné odpovědi NE platí pro otázky č. 1, 3, 4, 8, 9

- 10 – 8 bodů Zdá se, že víte, jak předcházet požárům v přírodě – zasloužíte si pochvalu od hasičů.
- 7 – 5 bodů Zdá se, že jste na pár důležitých věcí zapomněli, ale to doženete, když si článek ještě jednou přečtete.
- 4 – 0 bodů Zdá se, že nemáte dostatek informací. Nezoufejte a přečtete si náš článek a doporučení znovu, protože vědět a znát znamená být připraven.

Další informace, rady a doporučení k tématu požáru v přírodě naleznete na [Bezpečnostním portálu Karlovarského kraje](#).

13. května 2022 | Autor: HZS Karlovarského kraje